

Sammanträdesdatum
2024-02-12

Beteckning
Dnr: 24RS1247

Svar på Interpellation från Willhelm Sundman (L) avtal med företag som bidrar till den ryska statskassan

Interpellanten vill ha svar på hur Region Örebro län säkerställer att organisationen inte upprättar affärsförbindelser med företag som är uppsatta på Kyiv School of Economics (KSE) lista av företag som bedriver verksamhet i Ryssland och vilka åtgärder Region Örebro län antagit mot företag som vi har avtal med som bedriver verksamhet i Ryssland.

Då stöd för demokrati och frihet är av stor vikt för Region Örebro län så vill jag tacka interpellanten som lyfter dessa viktiga frågor. Region Örebro län fattade av det skälet beslut redan den 14 mars 2022 om ett stopp för samarbeten med Ryssland. Jag vill av den anledningen lämna följande svar.

EU:s beslut den 8 april 2022 om ett förbud mot tilldelning och fortsatt fullgörande av kontrakt med Ryssland bygger på tidigare sanktioner från 2014 mot Rysslands destabiliserande åtgärder i Ukraina. Dessa sanktioner är bindande för alla EU-medlemsstater.

Nuvarande sanktioner är tvingade och ska därför tillämpas i alla EU:s medlemsstater. Dessa omfattar alla upphandlingar över tröskelvärdena, inklusive upphandling av en rad tjänster som annars är undantagna upphandlingslagstiftningen. Det är alltså förbjudet att tilldela eller fortsätta fullgörandet av offentliga kontrakt eller koncessionskontrakt till eller i förhållande till;

1. ryska medborgare eller fysiska eller juridiska personer, enheter eller organ som är etablerade i Ryssland
2. juridiska personer, enheter eller organ som till mer än 50 procent direkt eller indirekt ägs av en enhet som avses i punkt ovan
3. fysiska eller juridiska personer, enheter eller organ som agerar för, eller på uppdrag av, en enhet som avses i punkt 1–2.

Förbudet inbegriper även, om de står för mer än 10 procent av kontraktets värde, underleverantörer, leverantörer eller enheter vars kapacitet utnyttjas i upphandlingen.

Eftersom sanktionerna bygger på EU förordningar som är direkt tillämpliga på svensk rätt har vi en skyldighet att utesluta och under vissa förutsättningar även avsluta avtal med leverantörer som omfattas av sanktionerna. Sanktionerna likställs med de obligatoriska uteslutningsgrunderna i Lag (2017:1145) om offentlig upphandling (LOU).

Region Örebro län har mot bakgrund av ovan genomfört olika typer av insatser för att så långt som möjligt kontrollera de leverantörer som vi ingått avtal med. Insatserna innefattar kravställning på leverantörer baserat på sanktionerna, genomförande av screening och kontroller samt dialog med befintliga leverantörer.

Region Örebro län har i alla sina upphandlingar, sedan sanktionerna infördes, ställt krav på att leverantörerna ska intyga att;

- leverantören inte omfattas direkt eller indirekt av sanktionerna
- leverantören inte kommer att använda sig av underleverantörer som omfattas av sanktionerna, eller återropa kapacitet från sådana aktörer som omfattas av sanktionerna i upphandlingen
- leverantören inom ramen för avtalsförhållandet inte kommer att medverka till köp, import eller transport av sådana produkter och tjänster som omfattas av EU:s importrestriktioner.

En annan åtgärd är att Region Örebro län genomfört screening/kontroll av våra leverantörers verksamhet och ägande redan i februari 2022 samt under 2023. Kontroll har bland annat gjorts genom matchning gentemot EU:s sanktionslista. Liknande screening/kontroll har även skett tidigare utifrån EU:s beslut 2014, kontrollerna har hittills inte visat att någon direkt eller indirekt leverantör bedömts ha omfattats av sanktionerna. Screening/kontroll har även genomförts på avtal som upphandlats genom SKRs inköpscentral (ADDA), med samma resultat.

Vad gäller frågan om hur regionen ska tillämpa KSEs lista eller andra sanktionslistor så har Upphandlingsmyndigheten givit råd. Upphandlingsmyndigheten menar att *"...enbart det faktum att en leverantör förekommer i sanktionslistor utgör inte i sig ett hinder för leverantören att delta i en offentlig upphandling. En upphandlande organisation får endast utesluta en leverantör från att delta i en upphandling om det föreligger grund för uteslutning enligt lagen om offentlig upphandling (LOU). Vilken typ av sanktionslista som leverantören förekommer i och vad som orsakat att företaget*

finns med på sanktionslistan kan innebära att någon av uteslutningsgrunderna aktualiseras, men det måste inte vara så. Leverantören måste alltid få möjlighet att yttra sig, uteslutning ska vara proportionerlig. Det skulle möjligen kunna röra sig om något av de brott som räknas upp i 13 kap. 1 § LOU eller om exempelvis allvarligt fel i yrkesutövningen i 13 kap. 3 § punkten 3 LOU.” Sanktionslistor, likt KSEs är värdefulla för att identifiera leverantörer som kan tänkas omfattas av sanktioner. Vilken uteslutningsgrund som eventuellt blir aktuell måste dock avgöras utifrån omständigheterna i det enskilda fallet.

Region Örebro län har uppmärksammat ett flertal leverantörer som krävt en djupare inblick i hur dess verksamhet förhåller sig till sanktionsbeslutet och de obligatoriska uteslutningsgrunderna i LOU. Bolaget Mondelez som interpellanten tar upp är ett exempel på leverantör där regionen behövt fördjupat sig i. Mondelez är en underleverantör till vår livsmedelsleverantör Martin & Servera och som varit behjälplig i att finna ersättningsprodukter. I detta fall har det varit möjligt då beroendet av produkterna är ytterst litet och ersättningsalternativ funnits.

Om Region Örebro län i strid med lagstiftningen skulle välja att utesluta alla leverantörer med verksamhet i Ryssland, skulle detta leda till en minskning av vår leverantörsbas. En sådan åtgärd kan i sin tur innebära att tillgången på vissa varor, särskilt de som är kritiska för vården, skulle begränsas. Det ställer oss inför en komplex balansgång där vi måste väga vårt åtagande att stå upp för demokrati och frihet mot vårt uppdrag att säkerställa kontinuerlig och kvalitativ vård till våra invånare.

Jag anser mig härmed ha besvarat interpellationen.

Andreas Svahn (S)
Ordförande i regionstyrelsen